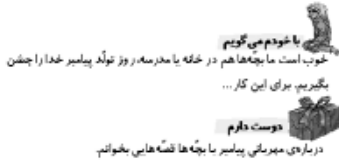

جشن تولد

امروز همه شادیم! زیرا می‌خواهیم برای شرکت در یک جشن به خانه‌ی پدر بزرگ برویم. همه‌ی بچه‌های فامیل به این جشن دعوت شده‌اند.

به خانه‌ی پدر بزرگ می‌رویم. او از همیشه خوشحال‌تر است. لیکن می‌فد و به همه خوش آمد می‌گوید. ما هم خوشحال و شادیم و بازی می‌کنیم. پس از مدتی پدر بزرگ ما را دور خود جمع می‌کند. او به هر یک از ما هدیه‌ای کوچک و مقداری نعل و شوری می‌دهد. سپس می‌گوید: «بچه‌های خوب، حتماً می‌دانید که برای چه این جا جمع شده‌ایم و روز تولد چه کسی را جشن گرفته‌ایم. امروز روز تولد کسی است که همه‌ی ما دوستش داریم. به او احترام می‌گذاریم و به مبارکش‌هایش عمل می‌کنیم.» آن وقت پدر بزرگ برایمان قشقه‌های قشنگی تعریف می‌کند. قشقه‌هایی از زندگی پیامبر مهربانان حضرت محمد.

جشن تولد

• توضیحات درس

متن درس، حکایت‌گر داستان کودکی است که همراه با دوستان و آشنایان خود در یک جشن تولد، در منزل پدر بزرگش شرکت می‌کند. پدر بزرگ در محیط شاد و پرنشاطی که برای جشن ولادت حضرت پیامبر اسلام (ص) فراهم آورده است، بچه‌ها را با داستان‌هایی از رفتار و برخورد پیامبر خدا (ص) با کودکان آشنا می‌کند. این داستان‌ها در واقع همان درس‌های نهم و دهم کتاب است که با هدف آشنایی بچه‌ها با رفتار پیامبر با کودکان ارائه شده است.

از طریق این درس و ایجاد احساس علاقه و محبت نسبت به وجود مقدس پیامبر اسلام (ص) و ایجاد شور و نشاط در بچه‌ها برای برگزاری جشنی به مناسبت ولادت ایشان، می‌توان آن‌ها را به تحقیق و مطالعه، برای آشنایی بیشتر با پیامبر خدا (ص) ترغیب کرد.

این درس، همچنین در بخش آداب و مراسم، برای ذکر اهمیت و ضرورت برگزاری جشن ولادت پیامبر اسلام مطرح خواهد شد.

۱- پیامبران بزرگ الهی را نام می‌برد.

۲- به حضور در جشن میلاد پیامبر اسلام (ص) علاقه

نشان می‌دهد.

۳- برای برگزاری این جشن در مدرسه و یا خانه فعالیت

می‌کند.

۴- به تحقیق درباره‌ی رفتار پیامبر اسلام (ص) با کودکان

علاقه نشان می‌دهد.

۵- در قالب یک فعالیت تحقیقی اطلاعاتی را درباره‌ی

رفتار پیامبر اکرم (ص) با کودکان جمع‌آوری می‌کند.

• مفاهیم کلیدی

حضرت محمد (ص)

تولد

جشن

همکاری

• مراحل تدریس

شیوه‌هایی برای شروع مناسب

الف - به منظور ایجاد انگیزه، رغبت و آمادگی در بچه‌ها

برای شروع درس، از پیشنهادهاى زیر می‌توان استفاده کرد:

• اهداف درس

۱- آشنایی با اسامی پیامبران بزرگ الهی

۲- آشنایی با نام پیامبر اسلام (ص)

۳- احساس علاقه و احترام به پیامبر اسلام (ص)

۴- تمایل به آشنایی بیشتر با پیامبر اسلام (ص)

۵- تلاش برای آشنایی بیشتر با پیامبر اسلام (ص)

• انتظارات

دانش آموز، طی فرایند آموزش:

«فکر می کنید من برای چه منظوری با این ظرف شکلات وارد کلاس شده‌ام؟» یا اینکه «بچه‌ها چه وقت‌هایی ما شکلات و نقل و شیرینی به همدیگر تعارف می‌کنیم؟»

مثال ۲: قبل از این جلسه (در جلسه‌ی قبل) موضوع برگزاری یک جشن کلاسی را با بچه‌ها در میان بگذارید؛ با کمک آن‌ها برای برگزاری جشن، برنامه‌ای تنظیم نمایید و به هر یک مسئولیت و وظیفه‌ای بدهید. آن‌ها می‌توانند با هماهنگی شما وسایلی را نیز برای برگزاری هر چه بهتر جشن با خود به کلاس بیاورند.

پیشنهادهایی برای انتخاب روش تدریس مناسب

ب – بهترین شیوه برای تدریس، ایجاد یک موقعیت انسانی مناسب است. بنابراین، می‌توانید با کمک بچه‌ها، جشنی برای بزرگداشت تولد پیامبر اسلام (ص) برگزار کنید. به بچه‌ها بگویید: «فرض کنید چند روز دیگر جشن ولادت پیامبر فرا می‌رسد. برای این جشن چه پیشنهادهایی دارید؟» (مطالب مربوط به شیوه‌ی یورش فکری در بخش دانستنی‌های

برای خواندن

پیامبران بزرگ خدا، پنج نفر هستند.
حضرت نوح
حضرت ابراهیم
حضرت موسی
حضرت عیسی
و حضرت محمد. ما مسلمانان به همه‌ی پیامبران احترام می‌گذاریم.

مثال ۱: با یک ظرف نقل، شیرینی یا شکلات وارد کلاس

شوید. از بچه‌ها بپرسید:

پدر صادقی می‌گوید: با اولین گل این است که یک سؤال خوب پیدا کنید.

چند سؤال می‌پرسیم
این سؤال‌ها درباره‌ی رفتار پیامبر مهربان‌مان با بچه‌ها است:

سؤال ۱:
سؤال ۲:
سؤال ۳:

دوره تفکر دینی گروهی

درس ۸

پدر صادقی خبرنگار است. او همیشه با خود یک دفتر یادداشت و یک ضبط صوت کوچک دارد.

او به جاهای مختلف می‌رود. از مردم سؤال می‌کند و جواب‌های آن‌ها را می‌نویسد یا صدایشان را ضبط می‌کند.

من و صادقی می‌خواهیم مثل پدر او خبرنگار شویم.

از پدر صادقی می‌پرسیم: «ما چگونه می‌توانیم خبرنگار شویم؟»
او می‌گوید: «خبش راحت! از همین حالا شروع کنید. ما خیلی خوش حال می‌شویم.»

لازم است تدریس بخش پیامبری را می‌توانید تا زمان ولادت پیامبر (ص) به تأخیر و یا به عکس به جلو بیندازید.

نکته ۳: فعالیت خاص کتاب کار، می‌تواند راهنمای خوبی در این زمینه باشد.

ج - متن درس را برای بچه‌ها بخوانید.

خواندن متن درس باید به گونه‌ای باشد که بچه‌ها پیش از پیش خود را در فضای جشن احساس کنند.

د - از بچه‌ها در مورد نام پیامبران دیگری که می‌شناسند، سؤال کنید.

ه - کارت‌هایی را که بر روی آن‌ها، حروف نام پیامبران بزرگ خدا نوشته شده است و به نحو مناسبی تزیین گردیده، بین بچه‌ها پخش کنید (یا بین افراد و گروه‌ها از طریق مسابقه رقابت ایجاد کنید) تا از طریق بازی با کلمات به نام پیامبران برسند. چند تذکر:

نکته: کافی است بچه‌ها نام پیامبران بزرگ را بیاموزند و بدانند نام پیامبر اسلام «محمد» (ص) است. ارائه‌ی توضیحات بیشتر در این مورد فعلاً ضرورتی ندارد.

معلم، در اجرای بهتر این فعالیت به شما کمک خواهد کرد).
نکته ۱: از پیشنهادهایی که بچه‌ها ارائه می‌دهند، استقبال کنید. مهم آن است که بچه‌ها در فضایی که ایجاد می‌شود (یا خود ایجاد می‌کنند) احساس شادی و نشاط کنند و در ایجاد فضایی شادتر مشارکت نمایند و بالاخره، یک جشن درست و حسابی - البته در قالب یک بازی - برگزار کنید. یک جشن شاد شاد با تمام ابزارها و برنامه‌های موجود در یک جشن واقعی!

نکته ۲: برای بچه‌ها «مناسبت» معنا ندارد، هر لحظه می‌تواند برای آن‌ها یک جشن واقعی و لذت‌بخش باشد. شما می‌توانید اعلام کنید همین الان، همین امروز، روز تولد آن‌ها، خودتان و یا حتی روز ولادت پیامبر خداست! بچه‌ها این بازی را خیلی دوست دارند. به شرطی که شرایط بازی آدم بزرگ‌ها بر بازی آن‌ها تحمیل نشود! بدین ترتیب ضرورتاً به دنبال روز ولادت پیامبر اسلام مطابق با تقویم نباشید. هر چند که ویژگی پیمانانه‌ای ساختار کتاب هدیه‌های آسمان این امکان را به شما می‌دهد که هر درس را صرف نظر از ترتیب قرار گرفتن آن در کتاب درسی، در هر زمان که لازم و مناسب می‌دانید، ارائه دهید. برای مثال اگر

کتاب کار

قسمت اول: بهترین پیشنهاد

در این درس بر روی کار گروهی تأکید زیادی داریم. می‌خواهیم کاری کنیم که بچه‌ها در قالب یک فعالیت گروهی، اولاً با راه و رسم برنامه‌ریزی و فعالیت از طریق مشورت و همکاری با گروه هم‌سال آشنا شوند. ثانیاً پیشنهادهایی برای برگزاری هر چه بهتر جشن میلاد پیامبر اکرم (ص) ارائه دهند.

فراموش نکنید که نکته‌ی مهم، ارائه پیشنهاد و احترام گذاشتن به نظر افراد گروه‌های دیگر و نیز ایجاد یک فضای شاد و صمیمی به مناسبت ولادت پیامبر اکرم (ص) است.

برای این که بیشترین بهره را از کتاب کار ببرید، بچه‌ها را به چند گروه تقسیم کرده و از آن‌ها بخواهید پیشنهادهای خود را ابتدا در گروه مطرح کنند و پس از گفتگو در مورد آن‌ها، نظر گروه را در قالب چند پیشنهاد، جمع‌بندی و در وقت معین به کلاس ارائه کنند.

نکته ۱: وقتی را برای ارائه پیشنهادها هر گروه (توسط سرگروه) اختصاص دهید.

نکته ۲: به بچه‌ها بیاموزید به نظرهای یکدیگر احترام بگذارند.

قسمت دوم: خبرنگارهای کوچولو

بخش کار دانش‌آموز با عنوان خبرنگار کوچولو شامل دو

قسمت است:

قسمت اول توصیف وضعیتی است که می‌تواند به عنوان مقدمه‌ای برای کار دانش‌آموزان تلقی و در قالب یک داستان در کلاس برایشان خوانده شود. صفحه‌ای هم برای درج سؤالات تحقیقی بچه‌ها اختصاص یافته است.

نکته ۱: لازم است بچه‌ها را با راهنمایی‌های خود در خصوص کار تحقیقی‌شان یاری دهید:

– این که بهتر است این کار را در قالب گروهی انجام دهند.

– این که با افراد خانواده، معلم‌های مدرسه یا آشنایان مصاحبه کنند.

نکته ۲: برنامه‌ی مصاحبه‌ی بچه‌ها به گونه‌ای ترتیب یافته

که ابتدا از خانه و خانواده شروع می‌کنند. در مرحله‌ی بعد، دانش‌آموز باید به سراغ هم‌شاگردی‌های خود برود. چنین فعالیتی به بچه‌ها این امکان را می‌دهد که (به خاطر این که مورد سؤال دوستان خود واقع می‌شوند) اطلاعات خود را بیشتر کنند. در مرحله‌ی بعد، بچه‌ها به سراغ خود شما می‌آیند. شما می‌توانید تک‌تک آن‌ها را برای شنیدن حرف‌های خود در انتظار رسیدن جلسه‌ی بعدی درس دینی بگذارید. در جلسه‌ی بعد شما می‌توانید درس‌های ۹ و ۱۰ را به عنوان پاسخ به سؤال بچه‌ها درباره‌ی رفتار پیامبر اکرم (ص) برای آن‌ها مطرح کنید.

بدین ترتیب اولاً اطلاعات (احتمالاً) نادرست به دست آمده اصلاح می‌شود و ثانیاً بچه‌ها برای شنیدن حرف‌های شما در جلسه‌ی بعد با آمادگی و عطش بیشتری حاضر می‌شوند.

نکته ۳: نظارت و هدایت شما در مراحل مختلف کار، می‌تواند به دانش‌آموزان در کنار گذاشتن اطلاعاتی که احتمالاً به صورت غلط در اختیار آن‌ها قرار گرفته، کمک کند.

نکته ۴: سایر معلمان و همکاران خود را در خصوص مراجعه‌ی احتمالی بچه‌ها به آنان توجیه کنید.

نکته ۵: توجه داشته باشید که تشویق بچه‌ها می‌تواند آن‌ها را به پرسشگرانی دقیق و قوی و عدم توجه و یا تمسخر، می‌تواند آن‌ها را به اشخاصی نامطمئن نسبت به خود تبدیل کند.

● ارزش‌یابی

احساسات بچه‌ها و تلقی و جهت‌گیری آنان، توانایی و نیز اشتیاق آنان به انجام کار تحقیقی و مطالعه‌ی داستان‌های مربوط به رفتار پیامبر اسلام (ص) با کودکان و مشارکت بچه‌ها در برگزاری جشن ولادت پیامبر اسلام (ص)، در این درس اهمیت زیادی دارند.

علاوه بر فعالیت‌های مناسب مورد نظر شما آموزگار محترم، مواردی که می‌توانند به تکمیل جدول ارزش‌یابی دانش‌آموزان کمک کنند، عبارتند از:

● بیان اسامی پیامبران بزرگ الهی

● مشارکت فعال بچه‌ها در برگزاری جشن ولادت پیامبر

اسلام (ص) در مدرسه

● مشارکت در انجام فعالیت قسمت اول کتاب کار این

درس

● تلاش برای جمع‌آوری اطلاعاتی درباره‌ی رفتار پیامبر

اکرم (ص) با کودکان در قالب یک فعالیت تحقیقی

جدول هدف - فعالیت این درس، نمونه‌ای از فعالیت‌های

موردنظر و ارتباط آن‌ها را با اهداف، از یک سو و با حوزه‌های

فرایند یاددهی - یادگیری از سوی دیگر، مشخص می‌کند.

اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....
اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....
اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....
اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....
اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....
اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....
اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....
اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....
اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....
اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....	اهداف: دانش آموز.....

دانستنی‌های معلم

۱- درباره‌ی شیوه‌ی یورش فکری

یکی از روش‌های مرسوم در مدیریت، در آموزش و ... برای حل مسائل به شیوه‌ی خلاق، شیوه‌ای است به نام «یورش فکری» یا «بارش مغزی».

در این شیوه، افراد یک گروه ایده‌های خود را درباره‌ی یک موضوع به‌طور کاملاً آزاد و صریح ارائه می‌دهند بی‌آن‌که مورد سرزنش یا انتقاد کسی قرار گیرند. در این شیوه، نقد ایده‌ها و افکار یکدیگر ممنوع است و «کمیت» ایده‌ها و نظرات مهم است.

به کارگیری مقطعی این شیوه به شما کمک می‌کند تا دانش‌آموزان خود را بهتر بشناسید و با تمام آن‌چه بدان فکر می‌کنند و نیز با شیوه‌ی تفکرشان آشنا شوید. از این طریق، همچنین می‌توانید به دانش‌آموزان پیام‌زید به نظر دیگران - حتی اگر عجیب و خنده‌دار است - احترام بگذارند، و نیز راه مناسبی است برای به حرف آوردن کم حرف‌ها و خجالتی‌ها. همچنین ابزار خوبی است برای هدایت کسانی که تمایل دارند مهارت‌های خود را به دست خود گرفته و فرصت را از دیگران سلب کنند. (البته، این شیوه به هیچ‌وجه به معنای سرکوب گروه اخیر نیست!) از این

شیوه، می‌توانید برای انجام فعالیت قسمت اول کتاب کار این درس استفاده کنید.

۲- درباره‌ی ایجاد انگیزه‌ی تحقیق در کودکان

الف - برای ایجاد انگیزه مناسب است ابتدا از بچه‌ها بخواهید به صورت گروهی، «یک سؤال خوب» طرح کنند.

نکته ۱: درباره‌ی اهمیت سؤال کردن و سؤال خوب، نکاتی را برای بچه‌ها بگویید.

نکته ۲: سؤالات بچه‌ها، از این حیث که سؤال هستند، می‌توانند مورد توجه و تشویق شما قرار گیرند. سؤال‌های بهتر، دقیق‌تر و مناسب‌تر نیز باید به‌طور ضمنی، مورد توجه واقع شوند.

نکته ۳: در صدد پاسخ‌گویی به سؤالات طرح شده توسط آن‌ها در این جلسه نباشید.

نکته ۴: از هیچ سؤالی انتقاد نکنید. این را برای بچه‌ها به خوبی جا بیندازید که به سؤالات هم احترام بگذارند و اگر سؤالی به نظرشان عجیب آمد، آن را مسخره نکنند!

نکته ۵: در انتهای این بخش، اگر فرصت و امکانات کلاس اجازه داد، می‌توانید سؤال‌های هر گروه را فهرست کنید.

ب - از بچه‌ها بخواهید از میان سؤالات مطرح شده (بدون توجه به طراح آن) یک یا چند سؤال را انتخاب کنند.

به جای پدر - در میان کودکان

• توضیحات درس

درس های ۹ و ۱۰، دو داستان درباره ی رفتار پیامبر اسلام (ص) با بچه هاست.

داستان اول مربوط به کودک یتیم و تنهایی است که بچه ها او را در بازی خود راه نمی دهند و پیامبر خدا که متوجه ماجرا می شود، با او همچون فرزند خود مهربانی می کند.

داستان دوم مربوط به ماجرای بازی پیامبر با کودکان در کوچه های شهر مدینه است. هنگامی که وقت نماز فرامی رسد، پیامبر برای آن که جدایی اش از بچه ها، آن ها را آزرده خاطر نکند، از شیوه ای جالب بهره می گیرد.

• مراحل تدریس

شیوه هایی برای شروع مناسب

الف - دانش آموزان در درس گذشته در قالب یک کار تحقیقی درباره ی ویژگی های پیامبر خدا و رفتار او با کودکان، نکاتی را شخصاً آموختند. بنابراین، درس این جلسه، در واقع از جلسه ی گذشته شروع شده و در این جلسه (و در صورت لزوم جلسه ی بعد) تکمیل می شود.

ب - مناسب است حاصل کار بچه ها در کتاب کارشان مورد بررسی قرار گیرد. بچه ها، نوشته ها و حاصل تحقیق و مصاحبه شان را بخوانند یا تعریف کنند. به عبارت دیگر مناسب است بخشی از وقت کلاس به بررسی حاصل کار تحقیقی بچه ها اختصاص یابد. این فعالیت، می تواند شروع مناسبی برای تدریس دروس ۹ و ۱۰ باشد.

پیشنهادهایی برای انتخاب روش تدریس مناسب

ب - فرصت مناسبی را به تعریف یا خواندن یکی از دو داستان کتاب یا هر دوی آن ها (در یک جلسه) اختصاص دهید. نکته ۱: درس را خودتان بخوانید. در قالب یک قصه بخوانید، یا آن را در قالب یک قصه تعریف کنید.

• اهداف درس

- ۱- آشنایی دانش آموزان با رفتار پیامبر اسلام (ص) در برخورد با کودکان
- ۲- تقویت احساس علاقه و محبت به پیامبر اسلام (ص) در دانش آموزان
- ۳- تلاش برای آشنایی بیشتر با رفتار پیامبر اسلام (ص) در برخورد با کودکان

• انتظارات

- دانش آموز، طی فرایند آموزش:
- ۱- برخی از مهربانی های پیامبر خدا را نسبت به کودکان، برمی شمارد.
 - ۲- داستان هایی را درباره ی رفتار پیامبر با کودکان بیان می کند.

• مفاهیم کلیدی

مهربانی پیامبر (ص) با کودکان

بچه ها با شادی به این طرف و آن طرف می دویدند. در گوشه ای از کوچه، کودکی تنها و غمگین ایستاده است و بغری آن ها را تماشا می کند.

کنند. یادتان باشد این یک شیوه‌ی قصه‌گویی است نه اجرای نمایش!
 ● اگر دسترسی به نقاشی یا پوستری در این زمینه دارید، می‌توانید از آن برای نمایش استفاده کنید.

● تهیه‌ی قصه‌ی دیواری نیز در این زمینه بسیار مناسب است (در این باره به بخش دانستنی‌های معلم همین درس مراجعه نمایید).
 ● می‌توانید از قبل بچه‌ها را به خواندن قصه و تهیه‌ی نقاشی برای آن تشویق کنید. نقاشی بچه‌ها ابزار خوبی برای قصه‌گویی شما یا خود آن‌ها خواهد بود.

● کتاب کار

فعالیت‌های این بخش از کتاب کار بچه‌ها بسیار ساده و گویاست. هدف از انجام آن‌ها نیز، تقویت احساس علاقه بچه‌ها به پیامبر اسلام (ص) است. ترغیب بچه‌ها به انجام این فعالیت می‌تواند فضای مناسبی را برای بروز احساسات آن‌ها در این زمینه فراهم نماید.

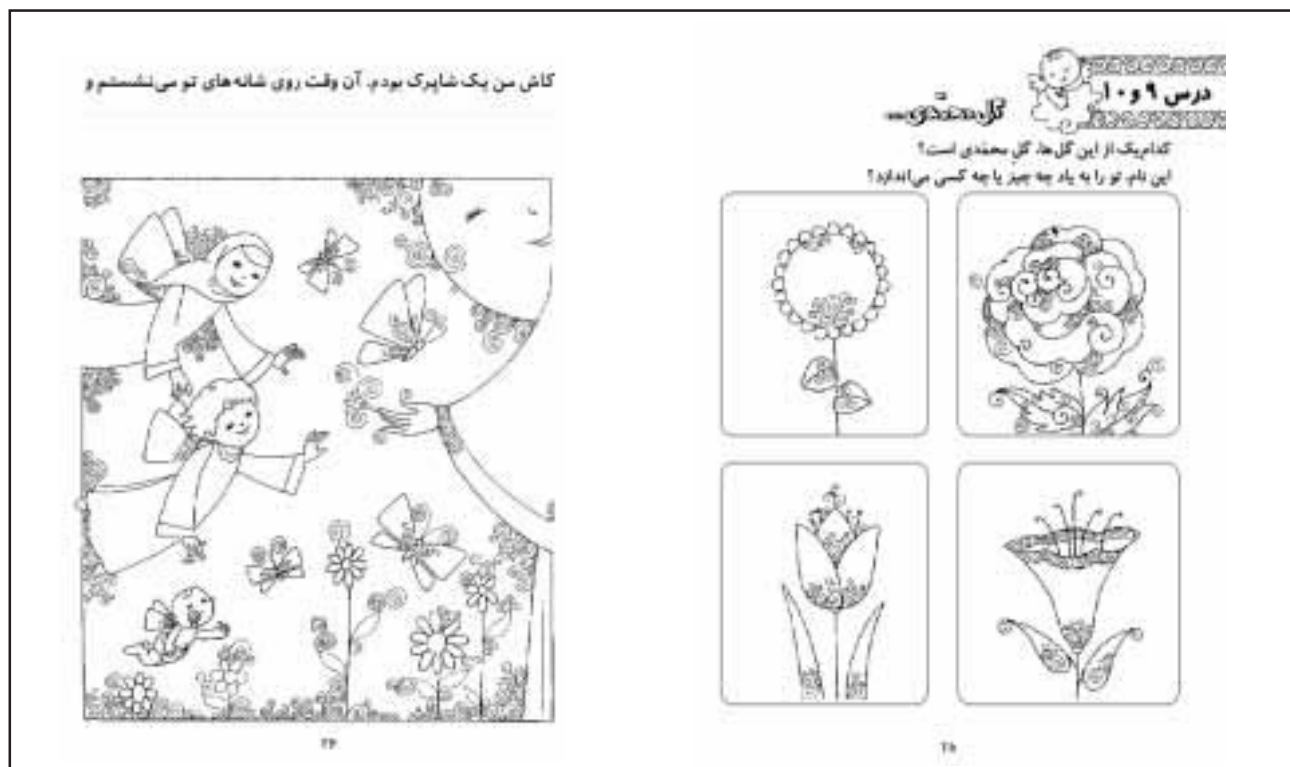
● ارزش‌یابی

همانند درس قبل برای ارزش‌یابی این درس نیز باید بیش از هر چیز بر احساسات بچه‌ها و تلقی و جهت‌گیری آنان توجه شود.

(در خصوص قصه‌گویی و قصه‌خوانی به دانستنی‌های معلم مراجعه کنید).

● می‌توانید خودتان ضمن تعریف قصه، حرکات قهرمانان قصه را انجام دهید و سخنان آن‌ها را تکرار کنید. همچنین تعدادی از بچه‌ها (با هماهنگی و تمرین قبلی)، می‌توانند شما را همراهی

درمیان کودکان

نزدیک ظهر است. چند کودک در کوچه بازی می کنند. او برای رفتن به مسجد از خانه بیرون می آید. مثل همیشه مرتب و تمیز است و لیخندی بر لبانش دیده می شود. آرام قدم برمی دارد و به هر کس می رسد، سلام می کند.

بچه ها او را از دور می بینند و با شوق و شادی به طرفش می دویند. او نیز با شادی به میان بچه ها می رود و به آن ها سلام می کند. بچه ها از او خواهش می کنند که با آن ها بازی کند. او قبول می کند و بازی آغاز می شود.

بچه ها از بازی کردن با پیامبر لذت می برند.
پس از مدتی، مردی از راه می رسد. به آسمان اشاره می کند و می گوید: «ای رسول خدا، نزدیک اذان است.»

پیامبر خدا که نمی خواهد بچه ها ناراحت شوند، به آن مرد می گوید: «از خانه من چیزی بیاز که به بچه ها بدهم تا موقع خداحافظی، از من رنجیده نشوند.»

مرد کمی بعد، با تعدادی گردو برمی گردد. پیامبر، با دادن گردو به بچه ها، آن ها را خوشحال می کند و با خاطری آسوده به مسجد می رود.

سؤال و پرسش های مناسب می تواند ابزار خوبی برای ارزش یابی تلقی شود.

اشتیاق بچه ها به مطالعه و خواندن کتاب های بیشتر درباره ی موضوع درس می تواند نشان دهنده ی میزان تأثیرات عاطفی و نگرشی آموزش های شما باشد.

کار بر روی تمرینات کتاب کار نیز می تواند ملاک دیگری برای ارزش یابی به شمار آید.

با توجه به این که ارائه ی حاصل کارهای تحقیقاتی بچه ها که در جلسه ی قبل (هنگام تدریس درس هشتم) شروع شده است، در این جلسه میسر می شود، یکی از ملاک های مناسب برای ارزش یابی، بررسی نتایج کارهای تحقیقاتی آنهاست. (این کارها می تواند در قالب تهیه و معرفی کتاب های خوب، تهیه ی تصاویر، پوسترها و یا نقاشی های مناسب مرتبط با موضوع، نوشتن داستان و یا گزارش کوتاه و امثال آن باشد).

مواردی که در تکمیل جدول ارزش یابی به شما کمک خواهند کرد، عبارتند از:

- ۱- ارائه ی نتایج کار تحقیقی انجام شده در مورد برخورد پیامبر (ص) با کودکان، در کلاس
- ۲- انجام فعالیت های کتاب کار این درس

۳- بیان نمونه هایی از برخورد پیامبر (ص) با کودکان

۴- فعالیت های پیش بینی شده توسط شما

نمونه ای از فعالیت های مرتبط با اهداف خاص درس دوم

و نیز حوزه های فرایند یاددهی - یادگیری، در جدول هدف - فعالیت این درس آمده است.

اهداف: دانش آموز.....	طبقات و حوزه های فرآیند یاددهی - یادگیری فعالیت ها: دانش آموز.....	درک مفاهیم	کسب مهارت ها	به کارگیری مفاهیم و مهارت ها	تحلیل نقادانه و سازماندهی ایده ها
- مهربانی پیامبر اسلام را نسبت به کودکان درک می کند.	- نتایج کار تحقیقی انجام شده در مورد برخورد پیامبر (ص) با کودکان را در کلاس ارائه می دهد.			*	
	- نمونه هایی از برخورد پیامبر (ص) با کودکان را بیان می کند.	*			
- احساس خود را نسبت به پیامبر اسلام ابراز می کند.	- جمله ی نیمه تمام کتاب کار را با اشتیاق کامل می کند.				*

با خودم می‌گویم

خوش به حال آن بچه‌ها چه قدر از بازی با پیامبر خدا لذت می‌برند!

دوست دارم

من هم در میان آن بچه‌ها بودم و با پیامبر خدا بازی می‌کردم. آن وقت به او می‌گفتم...

چشم‌های قصه‌گو، نقطه‌ی تمرکز به شمار می‌آیند زیرا شنوندگان، برای کشف نشانه‌ها، احساس حالت‌های عاطفی و اطمینان از صداقت قصه‌گو در تمام مدت قصه‌گویی به آن‌ها چشم می‌دوزند. نگاه قصه‌گو نیز می‌تواند شنوندگان را به داستان متصل کند. قصه‌گوی ماهر، در طول قصه با گرداندن نگاهش از فردی به فرد دیگر، با شنوندگانش، روابط مستقیم چشم در چشم برقرار می‌کند. در مواردی مثل اوجگیری داستان یا نقطه‌ی اوج، قصه‌گو چشم‌های خود را روی یک شنونده یا گروهی از شنوندگان متمرکز می‌کند، درست مثل این که آن بخش بخصوص فقط به این گروه تعلق دارد. این شیوه، اغلب، سبب تأکید بیشتری بر آن قسمت می‌شود و اثر عاطفی آن را برجسته‌تر می‌کند. (البته، قصه‌گو، فقط گاهی از این شیوه استفاده می‌کند. زیرا توجه بیش از اندازه به بخشی از شنوندگان می‌تواند عاملی برای بی‌نظمی باشد).

قصه‌گو، گاهی می‌تواند در حالی که تأثیر خود را همچنان حفظ می‌کند، چشم از چشم شنوندگان برگیرد و نگاه خود را وراى آن‌ها، به کوهی خیالی یا قلعه‌ای که در داستان توصیف می‌کند یا به صحنه‌های خیالی و جزئیات رنگارنگ، متوجه سازد. عملی که به تصورات ذهنی شنوندگان عمق بیشتری می‌بخشد. همچنین شیوه‌ی درست برای زمانی که قصه‌گو باید مکالمه‌ی میان دو یا چند شخصیت داستان را انجام دهد، این است که جای این شخصیت‌های خیالی مشخص شود و مکالمه‌ی مستقیم میان آن‌ها به وسیله‌ی حرکت دادن نگاه از جایی به جای دیگر، صورت گیرد. اگر موقعیت سر نیز همگام با حرکت‌های چشم تغییر کند، تأثیر آن بیشتر خواهد بود.

تماشای دست‌های یک قصه‌گوی خوب، هم شگفت‌انگیز است. حرکت‌ها و نمایش‌های دست سبب می‌شود که شنونده بهتر بتواند جنبه‌هایی مانند اندازه، فاصله، بافت و وزن را درک کند.

— سؤال از نتیجه‌ی داستان، بلافاصله پس از پایان آن، غلط است زیرا براساس تفکر منطقی و حرف و آرزوهای بزرگسالان طرح‌ریزی شده است. ضمن آن که خلاصه کردن پیام قصه‌ای در یک جمله، آسیب رساندن به نتایج بیشتری است که قصه می‌تواند داشته باشد. با تمام این‌ها، قصه‌گو می‌تواند بعد از تمام شدن قصه، بحثی راه بیندازد که ذهن مخاطب‌هایش را برای

دانستنی‌های معلم

۱- نکاتی درباره‌ی قصه‌خوانی و قصه‌گویی

قصه‌گویی موفق، چه ویژگی‌هایی دارد؟

— قصه‌گو باید حرکت‌ها، عوامل روانی و اصولی را که در مخاطب ایجاد هیجان می‌کند، بشناسد و توانایی بهره‌گیری از آن‌ها را به هنگام قصه‌گویی داشته باشد. — قدرت آن را داشته باشد (و یا با تمرین، پیدا کند) که تمام حواس مخاطبان خود را زیر نفوذ نگاه و کلام و حرکت‌های خویش بگیرد. تا آن‌جا که مخاطب‌های او، موقعیت خویش را فراموش کنند و در اثر سردی و گرمی هوا، همواری و ناهمواری جا، سر و صداهاى اطراف و ... دل از پی‌گیری قصه‌ی قصه‌گو برنگیرند. بدن، به‌ویژه، چهره‌ی قصه‌گوی خوب، کمک بسیار مؤثری به شنونده می‌کند.

شنونده، ضمن این که به کلمه‌هایی که به تصاویر داستان جان می‌بخشند، توجه دارد، در تمام مدت به قصه‌گو نیز چشم می‌دوزد. چهره‌ی قصه‌گو، اغلب، آینه‌ی قصه‌ی اوست و آن چه را شنونده می‌شنود، تقویت می‌کند. قصه‌گوی خوب باید چهره‌ای قابل انعطاف داشته باشد تا اخم و لبخند، ترس و بیم و سایر عواطف را نشان دهد و بر تأثیر قصه‌گویی بیفزاید. حرکت‌ها، باید طبیعی، خودانگیخته و منطبق بر حالت داستان باشند.

نتیجه‌گیری سریعتر آماده کند.

شاید این بحث را بتوان این طور خلاصه کرد که نتیجه‌گیری از قصه هم باید غیرمستقیم باشد. نتیجه‌گیری مستقیم یا انتظار این که کودک، پیام غیرمستقیم کتاب را به جمله‌ای کلیشه‌ای و مستقیم تبدیل و بازگو کند، کار درستی نیست. اما بحث روی شخصیت‌های قصه و کارهای آن‌ها و طبقه‌بندی ذهنیات مخاطب، کار خوبی است.

– در هنگام قصه‌گویی در مواقع مناسب، از بچه‌ها سؤال کنید که اگر جای شخصیت‌های قصه بودند، چه می‌کردند.
– اگر قصه درباره‌ی مفاهیم اخلاقی و آداب است، با ارائه‌ی طرح کلی آن از کودک دعوت کنید تا آن را تکمیل نماید.

– از کودکان بخواهید تا پس از شنیدن قصه‌ی شما، آن‌ها نیز به قصه‌گویی بپردازند و قصه را اجرا کنند.

– برای اجرای دروس در قالب قصه، فضای متناسب با فضای قصه در اطراف مخاطبان ایجاد کنید.

– اعضای بدن، لحن کلام، گرمی و سردی نگاه و خطوط چهره‌ی قصه‌گو، از قدرت تأثیر غیرقابل توصیفی برخوردارند قدرتی که می‌تواند خیال مخاطب را در اختیار گرفته و به جایی برسد که پیام قصه‌ی موردنظر را بهتر در ضمیر پاک او بنشاند.

– قصه‌گو می‌تواند طوری برنامه‌ریزی کند که مخاطبان او در جای مناسب، با فریاد شادی یا بیان یک شعار، هیجان و احساس بیشتری از خود نشان دهند.

۲- قصه‌ی دیواری

● قصه‌ی دیواری طرحی است که به نوبه‌ی خود برای بچه‌ها جذابیت بسیاری دارد. در کشور ما این تکنیک، اولین بار توسط آقای خسرو کی‌منش در مناطق غربی کشور به کار گرفته شد. تجربه‌ی شخصی نگارنده ضمن همکاری با نامبرده نشان

داده است که بچه‌ها، حتی آن‌ها که به خواندن کتاب علاقه‌ی چندانی نشان نمی‌دهند، با قصه‌های دیواری به گونه‌ای فعال برخورد می‌کنند.

قصه‌ی دیواری می‌تواند بسیار ساده باشد. یعنی یک کتاب پس از جداسازی متن از تصاویر، با قرار گرفتن در یک یا چند تابلو بر روی دیوار نصب شده و در معرض دید بچه‌ها قرار می‌گیرد. همچنین می‌تواند به صورت ویژه برای قرار گرفتن بر روی دیوار طراحی شود. شما می‌توانید با ذوق و سلیقه‌ی خود با استفاده از متن یا تصاویر یک کتاب، یا با تصاویری که خود تهیه و یا ترسیم می‌کنید، قصه‌ی دیواری تهیه کنید.

● بهترین حالت برای یک قصه‌ی دیواری این است که از کلمات، کمتر در آن استفاده شده باشد.

● فتو رمان‌ها نیز در صورتی که نوشته‌های کمی داشته باشند، برای قصه‌ی دیواری بسیار مناسب هستند.

● خود بچه‌ها نیز می‌توانند قصه‌ی دیواری تهیه کنند. این کار برای آن‌ها بسیار لذت‌بخش خواهد بود. به شرط آن که آمادگی کافی و امکانات لازم را برای انجام این کار داشته باشند.

● برای تهیه‌ی قصه‌ی دیواری همیشه نیاز به وجود تابلوهای آماده (دارای چارچوب و شیشه) نیست بلکه می‌توانید از تکنیک پاسپار تو نیز برای چینش تصاویر و تزئین آن‌ها استفاده کنید.

● اگر بتوانید برای سه درس هشت، نه و ده از این تکنیک استفاده کنید، می‌توانید در زمان تدریس خود صرفه‌جویی نموده و مطالب سه درس را در زمان کمتری آموزش دهید.

● قصه‌ی دیواری همخوانی خوبی با شیوه‌ی سنتی پرده‌خوانی (که دارای جایگاه ویژه‌ای در سنت مذهبی ماست) دارد.

بخش آشنایی با امامان علیهم السلام

کلیات

درباره‌ی آموزش‌های مربوط به آشنایی با امامان به کودکان: یکی از مهم‌ترین مقاصد تعلیم و تربیت دینی در دوره‌ی ابتدایی، ایجاد علاقه‌مندی و محبت نسبت به اولیای دین است تا از این طریق، راه و روش زندگی‌شان در کودک اثر گذارده و همچون سرمشق تلقی شود.

ممکن است شما بخواهید در معرفی پیامبران و امامان، بیشتر به جنبه‌ی تقدس و احترام معنوی آنان توجه بیشتری داشته و سعی در شناساندن آن‌ها به عنوان افرادی برجسته و مرتبط با دستگاه غیب و ملکوت داشته باشید. به همین جهت کرامات و معجزات آنان را بیان کنید. اما باید متذکر شد که این شیوه، برای دانش‌آموزان این دوره، مناسب نیست. امامان، باید سرمشق عملی انسان‌ها باشند. بدین ترتیب مناسب است به زندگی روزمره و سیره‌ی عملی آنان در زندگی، توجه و در این باره جستجو شود و از مکارم اخلاق و فضیلت‌ها و خدمات آنان، متناسب با سنین کودکان شاهد آورده شود. خوب است بتوانیم پیشوایان مذهبی را همان‌گونه که بوده‌اند، با شرح مهربانی‌ها، دلسوزی‌ها و رفتارها و اخلاق کریمانه‌شان، بزرگ و عالیقدر معرفی کنیم تا خود به خود، این علاقه‌ی قلبی در آنان حاصل شود.

فراهم کردن زمینه‌های لازم برای دستیابی کودکان به این نتیجه که آنان در زندگی خویش به افراد نیازمند، کمک و راهنمایی می‌کرده و سعی داشته‌اند مردم را از گرفتاری‌ها نجات بخشند؛ این که با زبردستان خود مهربان و با آنان صمیمی بوده‌اند؛ این که دانا و اهل علم و فضیلت بوده‌اند؛ با مردم برخوردی سازنده و از روی عطف و مهرورزی داشته‌اند؛ این که با کودکان مهربان بوده‌اند؛ پرتلاش، فعال و با پشتکار بوده‌اند و ... می‌تواند در تلقی کودکان نسبت به ائمه‌ی دین، تأثیر مثبت بگذارد.

درباره‌ی بخش آشنایی با امامان کتاب هدیه‌های آسمان (پایه‌ی دوم): بخش مربوط به آشنایی با امامان هدیه‌های آسمان پایه‌ی دوم، برای دستیابی دانش‌آموزان به اهداف زیر تدوین شده است:

بخش اول اهداف

د - آشنایی با اسامی اهل بیت پیامبر (ص)

ع - تمایل به آشنایی بیشتر با اهل بیت پیامبر (ص)

م - بیان اسامی اهل بیت پیامبر اکرم (ص)

بنابراین ...

● دانش‌آموز، از طریق یک داستان، با اسامی اهل بیت

پیامبر (ص) و ارتباط ایشان با یکدیگر آشنا می‌شود.

● همچنین دانش‌آموز فرا می‌گیرد که خدا، دوستدار

اهل بیت پیامبر (ص) است.

بخش دوم اهداف

د - آشنایی با امامان اول، دوم و سوم

ع - احساس علاقه و محبت نسبت به ائمه‌ی اطهار (ع)

به‌ویژه امامان اول، دوم و سوم

م - ادای احترام به ائمه‌ی اطهار (ع) به هنگام ذکر نام آن‌ها

بنابراین ...

● دانش‌آموز پایه‌ی دوم ابتدایی از طریق یک معرفی

شناسنامه‌ای می‌آموزد که حضرت علی (ع)، امام حسن (ع) و

امام حسین (ع)، امامان اول و دوم و سوم ما شیعیان هستند.

● همچنین دانش‌آموز، از طریق داستان‌هایی در مورد زندگی

و اخلاق و رفتار نیکوی امامان، نسبت به ایشان، محبت و علاقه‌ی

بیشتری پیدا می‌کند.

● دانش‌آموز، نسبت به آشنایی بیشتر با زندگی و رفتار ائمه‌ی

معصومین (ع) و الگو گرفتن از آن‌ها، تمایل بیشتری پیدا می‌کند.

بخش سوم اهداف

د - آشنایی با نام امام دوازدهم

ع - تمایل به شرکت در جشن ولادت امام زمان (ع)

م - تلاش برای آشنایی بیشتر با ویژگی‌های امام زمان (ع)

بنابراین ...

● دانش‌آموز پایه‌ی دوم ابتدایی می‌آموزد که آخرین امام ما

شیعیان، زنده هستند. نام مبارک امام زمان (ع)، مهدی است و ما

احساس علاقه و احترام آن‌ها نسبت به ایشان، به جشن نیمه‌ی شعبان و میلاد امام زمان (ع) پرداخته شود.

● زنجیره‌ی مفاهیم و مباحث

اکنون براساس اهداف کلی بخش آشنایی با امامان و نیز تعمیم‌ها و مفاهیم جزئی آن (مطابق با راهنمای برنامه‌ی تعلیم و تربیت اسلامی دوره‌ی ابتدایی)، به تبیین توالی مباحث و زنجیره‌ی مفاهیم مندرج در این بخش می‌پردازیم.

زنجیره‌ی مفهومی مجموعه مباحث این بخش، مطابق با نمودار زیر جمع‌بندی شده است. گزاره‌های مجزای زیر بیانگر مفاهیم و مباحث بخش آشنایی با امامان در هدیه‌های آسمان پایه‌ی دوم، می‌باشند.

نکته: نباید فراموش کرد که این عبارات نه برای حفظ کردن است، نه برای بیان مستقیم و آموزگار محترم باید پس از وقوف بر توالی مفاهیم موردنظر برنامه، آن‌ها را به شیوه‌ای جذاب و غیرمستقیم، به دانش‌آموزان بیاموزد.

در کتاب درسی دانش‌آموز، این مباحث در قالب ۵ درس با عناوین زیر ارائه گردیده است:

درس دوازدهم: مثل پیامبر

درس سیزدهم: افطار شیرین

درس چهاردهم: رهگذر مهربان

درس پانزدهم: کودک دوست داشتنی

درس نوزدهم: جشن بزرگ

دروس مزبور، در پنج مبحث مجزا (و در عین حال، کاملاً مرتبط با هم) اهداف و تعمیم‌ها و مفاهیم فوق را پوشش می‌دهند.

در نیمه‌ی شعبان ولادت او را جشن می‌گیریم.

● همچنین دانش‌آموز، از طریق تجسم مشارکت در جشن میلاد امام زمان (ع) نسبت به ایشان، علاقه و محبت بیشتری پیدا می‌کند.

بدین ترتیب در بخش آشنایی با امامان، برای دستیابی کودکان به تعمیم‌های فوق می‌باید:

۱- از طریق بیان داستان مربوط به حدیث کسا و ماجرای که طبق این حدیث برای اهل بیت پیامبر (ص)، پیش آمده است (البته تنها در حد بیان متن درس)، کودکان را با اسامی و قدر و منزلت اهل بیت پیامبر (ص) آشنا نماییم تا ایشان را به عنوان انسان‌های بزرگی که همانند پیامبر خدا افرادی با ارزش و درستکار بوده‌اند، بشناسند و نسبت به ایشان احساس علاقه داشته باشند.

۲- از طریق یک قصه، با زندگی و شخصیت حضرت امیرمؤمنان (ع) و خانواده‌ی فداکار وی، با ایشان آشنا شده و ایشان را به عنوان انسان‌هایی مهربان و دوست‌داشتنی بشناسند.

۳- از طریق آشنایی با قصه‌ای درباره‌ی زندگی و شخصیت حضرت امام حسن مجتبی (ع) و نحوه‌ی برخورد ایشان با انسان‌های نیازمند، آشنا شده و نسبت به ایشان احساس علاقه و احترام پیدا کنند.

۴- جهت آشنایی دانش‌آموزان با امام حسین (ع) و تقویت احساس علاقه و احترام آن‌ها نسبت به اعمال و رفتار ایشان، به بیان نمونه‌ای از رفتار پیامبر محبوب با ایشان پرداخته تا ضمن معرفی شناسنامه‌ای ایشان، برای شنیدن داستان‌هایی از زندگی و اخلاق و رفتار و نیز خدمات ایشان به امت اسلامی آمادگی ایجاد شود.

۵- جهت آشنایی کودکان با نام امام زمان (ع) و نیز تقویت

اهل بیت پیامبر (ص) همانند خود ایشان مهربان، دلسوز و خداپرست بوده‌اند.

اولین امام ما حضرت علی (ع) و خانواده‌ی ایشان انسان‌هایی مهربان بوده‌اند.

امام حسن مجتبی (ع) دومین امام و پیشوای ما با مردم، بخصوص نیازمندان، مهربان بوده است.

امام حسین (ع) سومین امام و پیشوای ما، مورد علاقه‌ی پیامبر بزرگ خدا بوده است.

ما مسلمانان نیمه‌ی شعبان، روز ولادت امام زمان (ع) را جشن می‌گیریم.

اکنون برای آشنایی بیشتر با محتوا و شیوه‌ی تدریس و ارزش‌یابی دروس مذکور، به شرح مبسوط هر یک از آن‌ها می‌پردازیم:

● مبحث اول (درس دوازده)

آشنایی با نام مقدس اهل بیت پیامبر اسلام و شباهت آنان با

پیامبر

● مبحث دوم (درس سیزده)

ذکر داستانی درباره‌ی مهربانی حضرت امیرمؤمنان (ع) و

مهربانی خانواده‌ی ایشان با نیازمندان

● مبحث سوم (درس چهاردهم)

ذکر داستانی درباره‌ی مهربانی امام حسن مجتبی به نیازمندان

● مبحث چهارم (درس پانزدهم)

ذکر داستانی درباره‌ی مهربانی پیامبر (ص) با امام حسین

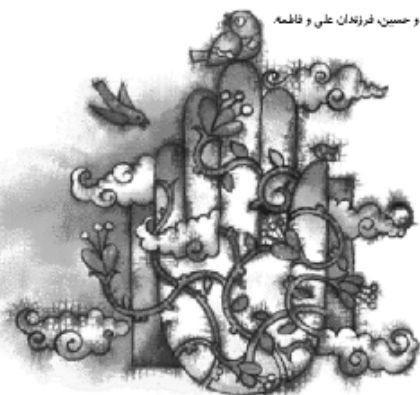
(ع) در کودکی

● مبحث پنجم (درس نوزده)

آشنایی با نام مقدس امام زمان (ع)

آن‌ها پنج نفر بودند:
پیامبر مهربان خدا و اهل‌بیت او
فاطمه، دختر او
علی، همسر فاطمه
و حسن و حسین، فرزندان علی و فاطمه

مثل پیامبر

● توضیحات درس

قصه‌ی درس مربوط به واقعه‌ی حدیث کساء است. واقعه‌ای که لازم نیست شما جزئیات آن را برای بچه‌ها توضیح بدهید یا حتی به نام آن اشاره کنید. کافی است بدانند روزی چنین اتفاقی رخ داده است.

متن هم بیشتر شبیه یک متن ادبی است. دلیل این امر آن است که بیان داستان حدیث کساء با همه‌ی شیرینی و زیبایی آن باز برای بچه‌ها مشکل است. ما صرفاً به ارائه‌ی یک تکه از آن قصه، آن هم در قالب یک تابلوی نوشتاری اکتفا کرده‌ایم. گویی یک عکس گرفته‌ایم و اکنون شما باید با نشان دادن این عکس به بچه‌ها، ماجرای آن را به صورتی کلی توضیح دهید.

● اهداف درس

- ۱- آشنایی دانش‌آموزان با اهل بیت پیامبر اسلام علیهم‌السلام
- ۲- تقویت احساس علاقه و محبت نسبت به اهل بیت پیامبر (ص)
- ۳- تلاش برای آشنایی بیشتر با اهل بیت پیامبر (ص)

● انتظارات

دانش‌آموز، طی فرایند آموزش:

- ۱- اهل بیت پیامبر (ص) را نام می‌برد و نسبت ایشان را با هم بیان می‌کند.
- ۲- محبت و علاقه‌ی خود را نسبت به اهل بیت علیهم‌السلام نشان می‌دهد.
- ۳- نسبت به آشنایی بیشتر با اهل بیت پیامبر (ص)، تمایل نشان می‌دهد.

● مفاهیم کلیدی

- اهل بیت
- نام حضرت علی (ع)
- نام حضرت فاطمه (ع)
- نام حضرت امام حسن (ع)
- نام حضرت امام حسین (ع)
- عبا

● مراحل تدریس

یک مقدمه‌ی کوتاه

در فرهنگ ما شیعیان، امامان معصوم علیهم‌السلام جایگاه ویژه‌ای دارند. اغلب بچه‌ها با نام مقدس آن‌ها بخصوص نام امیرالمؤمنین و امام حسین علیهما‌السلام آشنایی دارند، در زندگی روزمره‌ی خود خصوصاً ایام محرم، رمضان و اعیاد با آنان به گونه‌ای مأنوس هستند. اما این نکته را نیز نباید از یاد برد که اطلاعات آن‌ها در این مورد چه بسا، سطحی و حتی ناصحیح باشد. هدف اصلی ما از ارائه‌ی این درس و چند درس بعدی، عمدتاً ایجاد یک حس عاطفی در بچه‌ها نسبت به امامان بزرگوار است. بنابراین شما می‌باید ابتدا از میزان آگاهی و علاقه‌ی بچه‌ها

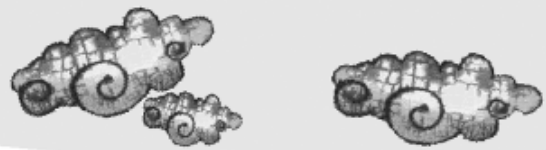
باید بر روی اطلاعات و احساسات پیشین بچه‌ها در این باره تکیه نمود.

نکته‌ی دوم این است که در بسیاری از موارد، این اطلاعات و احساسات، به دلیل آموزش سوء یا سوء آموزش، با ابهامات، خرافات و حتی انحرافات همراه هستند که مناسب است آرام آرام از ذهن بچه‌ها پاک شود. این کار باید با احتیاط فراوان و بتدریج صورت گیرد و البته لازمه‌ی آن، اطلاعات خوب و مستند خود شماست.

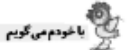
نکته‌ی آخر این که به یاد داشته باشید در پایه‌ی دوم ابتدایی ما به دنبال برانگیختن حس علاقه و محبت بچه‌ها نسبت به امامان و بزرگان دین هستیم و نه ارائه‌ی اطلاعات صرف.

شیوه‌هایی برای شروع مناسب

الف - برای انجام یک ارزیابی تشخیصی و آگاهی از میزان آشنایی بچه‌ها با امامان معصوم (ع)، بد نیست کلاس را با پرسش‌هایی درباره‌ی میزان آشنایی بچه‌ها با امامان شروع کنید. این که «تا چه حد آنان را می‌شناسند، با نام چند نفر از آنان آشنا

یک روز پیامبر خدا آن‌ها را به دور خود جمع کرد. یک دست خود را روی شانه‌ی علی و دلمه و دست دیگری را بر شانه‌ی حسن و حسین گذاشت.
آن گاه عیاشی را بر سر خود و اهل بیتش کشید.
خانه‌ای کوچک درست شد
خانه‌ای پر تو محبت
خانه‌ای که همه‌ی افراد آن مثل پیامبر خدا بودند:
خداپرست
مهربان
و دلسوز.

با خودم می‌گویم

اهل بیت چگونه کسان‌هایی بودند که خدا و پیامبرش، آن‌ها را این همه دوست داشتند؟

دوست دارم

بدکم چرا بزرگان‌ها وقتی نام هر یک از اهل بیت پیامبر را به زبان می‌آوردند، می‌گویند علیه‌السلام. من هم هر وقت نام اهل بیت پیامبر را به زبان می‌آورم، بگویم علیه‌السلام.

اهل بیت خانواده
عبدالرحمن که پدرش از آسمان، موقع نازل خوردن
روزی دوش می‌آورد.
علیه‌السلام، سلام بر او.

به ائمه علیهم‌السلام مطلع باشید، بعد محتوای درسی را متناسب با فهم و درک آن‌ها ارائه دهید. بنابراین اصل اول آن است که

رنگ کنید.

۲۸

درس ۱۲

اهل بیت پیامبر

نام خانواده‌ی پیامبر را در جاهای مناسب بنویس.

۲۸

هستند، تا به حال در کدام مراسم مربوط به آنان شرکت کرده‌اند؟
و...»

خوب است مقدماً درباره‌ی میزان علاقه‌ی پیامبر خدا به امیرالمؤمنین (ع)، فاطمه‌ی زهرا (س)، امام حسن و امام حسین (ع) نکاتی را برای بچه‌ها ذکر کنید.

پیشنهادهایی برای انتخاب روش تدریس مناسب

ب – درس را بخوانید یا بگذارید بچه‌ها آن را بخوانند.

نکته ۱: با خواندن متن کوتاه درس، احتمالاً سؤالاتی

برای بچه‌ها مطرح می‌شود اما فراموش نکنیم که درصدد بیان اصل ماجرای حدیث کساء نیستیم و صرفاً می‌خواهیم بچه‌ها با اهل بیت پیامبر اکرم علیهم السلام آشنا شوند و محبت و علاقه‌ی پیامبر را به آنان درک کنند.

برای پاسخ به سؤالات آنان درباره‌ی ماجرای حدیث کساء، مناسب است قصه‌ی مندرج در دانستنی‌های معلم (در پایان توضیحات این درس) را به نحو مناسبی تعریف کنید.

نکته ۲: فراموش نکنید حدیث کساء حاوی مفاهیم مهم و

ارزشمندی است که طرح تمامی آن‌ها، در این پایه، برای بچه‌ها، ضرورتی ندارد.

نکته ۳: جهت اطلاع آموزگار محترم، یادآور می‌شود که

تمامی افراد خانواده و خویشان حضرت رسول اکرم (ص) مورد احترام مسلمانان هستند اما اصطلاح اهل بیت صرفاً به گروه خاصی از خانواده‌ی آن حضرت اطلاق می‌شود. همان‌ها که در جریان حدیث کساء و نزول آیه‌ی تطهیر (انما یرید الله لیزهد عنکم الرجس اهل البیت لیطهرکم تطهیراً) به طور خاص معین شده‌اند: حضرت فاطمه سلام الله علیها، حضرت علی علیه السلام و حسنین علیهما السلام.

● کتاب کار

هر دو صفحه‌ی کتاب کار این درس شامل تصاویر نمادین

برای فهم رابطه‌ی خویشاوندی میان اهل بیت پیامبر با یکدیگر (و بخصوص با پیامبر اکرم) است. که دانش آموز می‌باید با درک این رابطه، شکل را کامل و سپس آن را رنگ آمیزی کند.

● ارزش‌یابی

می‌دانیم که هدف درس آن است که کودک بتواند نام

اهل بیت پیامبر (ص) را آموخته، نسبت ایشان را با هم بیان کند و نیز بداند آنان از حیث اخلاق و رفتار همانند رسول گرامی اسلام بوده‌اند. دانش آموز ما طی آموزش می‌یابد نسبت به آن بزرگان احساس علاقه نموده و این علاقه را اظهار کند.

بنابراین قاعدتاً برای ارزش‌یابی این درس علاوه بر آموخته‌های آنان درباره‌ی نام مبارک اهل بیت علیهم السلام و نسبت آنان با یکدیگر، باید بر احساسات بچه‌ها و کیفیت اظهار علاقه‌ی آنان به اهل بیت نیز توجه شود.

گفتگوی بچه‌ها با یکدیگر، پرسش‌های خلاق کلاسی، کار بر روی کتاب کار، و فعالیت‌های هنری نظیر نقاشی، جمله‌سازی، و نظایر آن می‌توانند ابزارهای مناسبی برای ارزش‌یابی تلقی شوند. علاوه بر کلیه‌ی فعالیت‌های مناسبی که آموزگار برای تحقق اهداف و انتظارات درس تدارک می‌بینید، موارد زیر، می‌توانند به مشاهده و قضاوت او و در نهایت، به تکمیل جدول ارزش‌یابی کمک کنند:

۱- مشارکت فعال دانش‌آموزان در بحث و گفتگوی کلاسی در مورد حضرت زهرا (س)، حضرت علی (ع) و فرزندان بزرگوارشان: امام حسن و امام حسین (ع)

۲- بیان معنای «اهل بیت پیامبر» (ع) و اسامی ایشان

۳- انجام فعالیت‌های کتاب کار این درس

جدول هدف - فعالیت این درس، نمونه‌ای از فعالیت‌های موردنظر و ارتباط آن‌ها را با اهداف، از یک سو و با حوزه‌های فرایند یاددهی - یادگیری از سوی دیگر، مشخص می‌کند.

تحلیل نقادانه و سازماندهی ایده‌ها	به‌کارگیری مفاهیم و مهارت‌ها	کسب مهارت‌ها	درک مفاهیم	طبقات و حوزه‌های فرایند یاد دهی – یادگیری فعالیت‌ها دانش آموز.....	اهداف دانش آموز.....
			*	– اهل بیت پیامبر (ص) را نام می‌برد و نسبت ایشان را با هم بیان می‌کند.	– نام اهل بیت پیامبر اسلام را می‌داند.
			*	– معنای «اهل بیت پیامبر» (ع) را بیان می‌کند.	
*				– نسبت به آشنایی بیشتر با اهل بیت پیامبر (ص)، تمایل نشان می‌دهد.	– نسبت به پیامبر اسلام و اهل بیت ایشان، ابراز علاقه می‌کند.
*				– فعالیت‌های کتاب کار را با اشتیاق انجام می‌دهد.	

افطار شیرین

• توضیحات درس

این درس برای معرفی شخصیت امیرمؤمنان علیه السلام و خانواده‌ی ایشان است. داستان بخشش خانواده‌ی حضرت علی (ع)، به فرد نیازمندی که به در خانه‌ی علی علیه السلام آمده و با دستانی پر، از خانه‌ی ایشان می‌رود و این در حالی است که آن‌ها روزه بودند و غذای دیگر نیز نداشتند.

در این داستان، نکات ارزنده و جالبی وجود دارد و آیه‌ای از قرآن نیز در شأن آن نازل شده است (آیه ۹ از سوره‌ی انسان: انما نطعمکم لوجه اللہ لانیذ منکم جزاء و لاشکورا). اما آن چه بیانش در این دوره، با سن و سال کودکان تناسب بیشتری دارد، در قالب متن درس آمده است.

نباید فراموش کرد که: هدف اصلی این درس، اشاره به مهربانی علی علیه السلام و خانواده‌ی او با مردم است، نه تأکید بر جنبه‌های عالی مربوط به فداکاری و ایثار آن‌ها.

• اهداف درس

- ۱- آشنایی با مهربانی حضرت امیرمؤمنان علیه السلام و خانواده‌ی آن حضرت
- ۲- تقویت علاقه و محبت به امیرمؤمنان (ع) و خانواده‌ی ایشان
- ۳- تلاش برای آشنایی بیشتر با رفتار و زندگی حضرت علی (ع) و خانواده‌ی ایشان

• انتظارات

- دانش آموز، طی فرایند آموزش:
- ۱- علی (ع) و خانواده‌ی او را به عنوان انسان‌هایی مهربان می‌شناسد.
 - ۲- درباره‌ی رفتار حضرت علی (ع) و خانواده‌ی او با مردم نیازمند، با دوستانش گفتگو و قضاوت می‌کند.
 - ۳- احساس علاقه و انس خود را نسبت به حضرت علی

علی بود، فاطمه بود و فرزند ان دیندشان
آن‌هار روزه بودند.
نزدیک افطار سفره‌ای پهن کردند.
در سفره یک کلمه شیر، یک ظرف آب و
دو قرص نان گذاشتند.
غذایشان همین بود
در این وقت، مرد فقیری به در خانه آمد و
صدا زد: «به من کمک کنید، گرسنه هستم.»
علی به فاطمه نگاه کرد و بعد هر دو به
بچه‌ها نگاه کردند.

(ع) و خانواده‌ی او در قالب یک نوشته‌ی کوتاه بیان می‌کند.

• مفاهیم کلیدی

مهربانی
کمک به نیازمندان

• مراحل تدریس

شیوه‌هایی برای شروع مناسب

الف - به منظور ایجاد آمادگی و رغبت در دانش‌آموزان برای فراگیری درس، از بچه‌ها بخواهید خاطراتشان را از روزه‌هایی که گرفته‌اند و احساسشان را به هنگام افطار، بیان کنند.

پیشنهادهایی برای انتخاب روش تدریس مناسب

ب - برای بچه‌ها توضیح دهید که می‌خواهید داستان خانواده‌ای را تعریف کنید که صبح تا غروب را روزه بوده‌اند و نزدیک افطار ...

نکته ۱: سعی کنید متن درس را به گونه‌ای بخوانید یا تعریف کنید که بچه‌ها نسبت به امام و خانواده‌ی ایشان و عمل آن‌ها، احساس همدلی و علاقه پیدا کنند.

نکته ۲: به هیچ‌وجه کار امام و خانواده‌اش را با آن‌ها و خانواده‌شان مقایسه نکنید و از آن‌ها نخواهید که چنین مقایسه‌ای

همه‌ی آن‌ها لیفتند بر لب، دلشند. همه یک تصمیم گرفته بودند و از تصمیم خود راضی و خشنود بودند.
 علی از جا برخاست.
 ظرف شیر و دو قرص نان را برداشت و به در خانه رفت.
 پس از مدتی بازگشت و سر سفره نشست.
 آن شب، در مطرف حضرت علی - علیه السلام - و فرزندش غذایی برای خوردن آماده بود. اما مرد فقیر و خانواده‌اش سیر بودند.

با خود می‌گویم
 آن شب، بچه‌های آن مرد فقیر چه قدر خوشحال شدند!
 کاش می‌توانستم خوشحالی آن‌ها را از نزدیک ببینم!

دوست دارم
 من هم مانند حضرت علی - علیه السلام - و خانواده‌اش، با دیگران مهربان باشم. به همین خاطر...

برای خواندن
 حضرت علی - علیه السلام - اولین امام مسلمانان است. او پسر عموی پیامبر خدا بود و از کودکی در خانه‌ی او بزرگ شد. علی اولین مردی بود که دین اسلام را پذیرفت و با پیامبر سازگوار بود. او پیش از وفات، خیریه و هم‌بشین پیامبر بود. آیات قرآن را به خوبی می‌آموخت، با دستورهای اسلام کاندلستانی داشت و به همه‌ی آن‌ها عمل می‌کرد. سزاوارم، یکی از دشمنان دین خدا، لیر می‌مانم را در مسجد، هنگام نماز به شهادت رساند.

همچنین لازم است بچه‌ها، مهربانی نسبت به دیگران را به عنوان یک خصیصه و ویژگی امام و خانواده‌ی ایشان بشناسند.

● کتاب کار

محتوای این درس بیشتر بر جنبه‌های عاطفی استوار است. تأکید شما بر مفهوم «مهربانی» باید به گونه‌ای باشد که بچه‌ها از خود تمایل نشان دهند که جای قهرمانان اصلی داستان (علی علیه‌السلام و خانواده‌ی او) باشند. با توجه به آن که این حس لطیف می‌باید به گونه‌ای درونی و خصوصی باقی بماند، خوب است بر روی این صفحه از کتاب کار درحالی خصوصی‌تر و فردی کار کنند. برای بچه‌ها جا بپندازید که نوشته‌هایشان می‌تواند آن‌ها را به حال و هوای قصه و قهرمانان آن نزدیک کند. تمام این فضا سازی‌ها به هنر و قدرت بیان شما بستگی دارد.

نکته ۱: به بچه‌ها تذکر بدهید تا آن جا که ممکن است از بزرگ‌ترهایشان کمک نگیرند. نوشته‌ها را خصوصی تلقی کنند و هر چه خودشان دوست دارند و دلشان می‌خواهد بنویسند.
نکته ۲: به بچه‌ها تذکر بدهید که سؤالات کتاب کار را مانند سؤالات و تمرینات دیگر تلقی نکنند. به آن‌ها بگویید سؤالات برای آن است که آن‌ها حرف دلشان را راحت‌تر به زبان بیاورند.

را انجام دهند. برای نمونه نگویید: «مثلاً خود ما، آیا چنین کاری کرده‌ایم. یا اصلاً یک چنین کاری می‌کنیم»؟ دانش‌آموزان این دوره، هنوز امکان انجام صحیح چنین مقایسه‌ای را برای دستیابی به نتیجه‌ی مورد نظر شما ندارند. کافی است بچه‌ها بتوانند نتیجه و فایده‌ی این عمل را تا حدی درک کنند (فعالیت کتاب کار می‌تواند نمونه‌ی خوبی برای این مورد باشد).

اگر تو به جای آن بچه فقیری و سر خوانی با یک نامه از حضرت علی - علیه السلام و خانواده‌اش گفتی، چه می‌نوشتی؟

درس ۱۳

آن شب...

فکر می‌کنی وقتی آن مرد فقیر با غذا وارد خانه شد، فرزندانش چه گفتند؟

آن مرد فقیر به فرزندانش چه گفت؟

به نظر تو، آن شب، وقتی بچه‌های آن مرد خوانشان برود، چه خوانی دزدند؟

اهداف: دانش آموز.....	طبقات و حوزه‌های فرآیند یاددهی - یادگیری فعالیت‌ها: دانش آموز.....	درک مفاهیم	کسب مهارت‌ها	به‌کارگیری مفاهیم و مهارت‌ها	تحلیل نقادانه و سازماندهی ایده‌ها
- مهربانی حضرت علی علیه‌السلام و خانواده‌ی ایشان را درک می‌کند.	- علی (ع) و خانواده‌ی او را به عنوان انسان‌هایی مهربان می‌شناسد.	*			
	- درباره‌ی رفتار حضرت علی (ع) و خانواده‌ی او با مردم نیازمند، با دوستانش گفتگو و قضاوت می‌کند.			*	
- علاقه‌ی خود را نسبت به حضرت علی علیه‌السلام و خانواده‌اش ابراز می‌کند.	- احساس علاقه و انس خود را نسبت به حضرت علی (ع) و خانواده‌ی او در قالب یک نوشته‌ی کوتاه بیان می‌کند.				*

• ارزش‌یابی

و نیز حوزه‌های فرآیند یاددهی - یادگیری، در جدول هدف -
فعالیت این درس آمده است. (جدول بالا)

• دانستنی‌های معلم

۱- یک شعر مناسب (برای آموزگار)

در اینجا شعری از مصطفی رحماندوست برای آگاهی

بیشتر آموزگاران محترم درج می‌شود:

علی بود و همراز او، فاطمه

و در پیش آن‌ها سه فرزند خردسالشان

همه روزه بودند و در انتظار

که روید گل نازنین اذان

همه روزه بودند و افطار شد

و یک سفره‌ی ساده روی زمین

دو تا قرص نان بود و یک کاسه شیر

و یک کاسه آب تنها همین!

فقیری به در زد: «کسی خانه نیست؟!»

«من بینوا را کمی نان دهید»

صدایش که بوی غم و درد داشت

چنان که گفته شد، این درس به معرفی شخصیت امیرمؤمنان

علیه‌السلام و خانواده‌ی ایشان اختصاص یافته است و هدف اصلی

آن، اشاره به مهربانی علی علیه‌السلام و خانواده‌ی او با مردم است.

بنابراین برای ارزش‌یابی این درس نیز باید بیش از هر چیز بر

احساسات بچه‌ها و تلقی و جهت‌گیری آنان توجه شود.

فعالیت کتاب کار، ابزار خوبی برای برآورد نکات فوق است.

شما با توجه به نوشته‌های بچه‌ها می‌توانید نسبت به تلقی و احساس

بچه‌ها به خوبی آگاهی پیدا کنید.

برای ارزش‌یابی این درس نیز باید بیش از هر چیز بر

احساسات بچه‌ها و تلقی و جهت‌گیری آنان توجه شود.

علاوه بر نکات مورد نظر شما، مواردی که در ارزش‌یابی

آموخته‌های دانش‌آموزان از این درس، کمک خواهند کرد، عبارتند از:

۱- مشارکت فعال دانش‌آموز در بیان خاطرات و تجربیات

خود از روزه و هنگام افطار

۲- گفتگو و قضاوت درباره‌ی رفتار حضرت علی (ع) و

خانواده‌ی ایشان با مرد نیازمند

۳- بیان احساس خود در مورد عمل حضرت علی (ع) و

خانواده‌ی ایشان، در قالب نوشته‌ای کوتاه

نمونه‌ای از فعالیت‌های مرتبط با اهداف خاص درس دوم

به گوش همان روزه‌داران رسید
نگاهی به یکدیگر انداختند
گل خنده بر چهره‌ها نقش بست
و تصویر تصمیمی از همدلی
بر آن چهره‌های خدایی نشست

علی از سر سفره برخاست زود
به یک دست نان و به یک دست شیر
غذا را علی برد تا پشت در
نباید گرسنه بماند فقیر

سر سفره، آن شب جز آن پنج گل
خدا بود و آواز مهتاب بود
همه روزه بودند و افطارشان
بجز مهربانی فقط آب بود!

۲- یک داستان مناسب از رفتار امیرمؤمنان علیه السلام

مهربان‌تر از پدر: زن با تکان دادن پارچه‌ای رنگی
کودکانش را سرگرم می‌کرد. اما مدت زیادی نمی‌گذشت که آن‌ها
دوباره به گریه می‌افتادند. زن بیچاره نمی‌دانست چه کار باید بکند.
او فقیر بود و بچه‌هایش گرسنه. آن‌ها غذا می‌خواستند
ولی هیچ غذایی در میان نبود.

زن فقیر ظرفی را روی آتش گذاشت و آبی درون آن ریخت
تا گرم شود. ظرف گرم شد. بخار آب بلند شد. بچه‌ها به خیال آن
که غذایی روی آتش است ساکت شدند و با نگاهی منتظر و نگران
به ظرف آب چشم دوختند.

زن که گاه آب روی آتش را با قاشقی بزرگ هم می‌زد، یک
چشم به کودکان و یک چشم به ظرف آب داشت و از گوشه‌ی
چشماتش اشک می‌ریخت. بچه‌ها، در انتظار غذا، آرام آرام خسته
شده و به خواب رفتند.

مرد مهربان که این منظره را از دور نگاه می‌کرد، اشک در
چشماتش حلقه زد. بغض گلویش را گرفت. با شتاب به سوی
خانه رفت و ظرفی پر از خرما، مقداری آرد، روغن و برنج بر

شانه‌ی خود گذاشت و همراه با یکی از یارانش بازگشت.
از آن زن اجازه خواست تا کمکش کند. زن با خوشحالی
پذیرفت. مقداری از برنج‌ها را با روغن در ظرفی ریخت و مشغول
پختن غذای خوشمزه‌ای شد. بعد بچه‌ها را بیدار کرد. آن‌ها را
بوسید و با دست خود به آن‌ها غذا داد تا سیر شدند.

زن با چشمانی پر از اشک شوق و با دلی شاد به غذا
خوردن کودکانش نگاه می‌کرد.

او چقدر خوشحال بود که مردی مهربان به او و فرزندانش
کمک می‌کند. مدتی گذشت. یکباره چشمان زن از تعجب خیره
ماند، او نمی‌توانست باور کند.

مرد مهربان، بچه‌ها را روی پشت خود سوار کرده بود و
چهار دست و پا روی زمین حرکت می‌کرد و بعضی وقت‌ها از
خود صداهایی در می‌آورد تا بچه‌ها را شاد و خوشحال کند.
او می‌خواست بچه‌های کوچک که از گرسنگی گریه
می‌کردند، پس از رفتن او سیر باشند و شادی کنند.

دو کودک یاد آن مرد مهربان و دوست خوب بچه‌ها را
همیشه در دل‌هایشان داشتند.

علیرضا رحیمی

۳- داستانی دیگر درباره‌ی کودکی امیرمؤمنان علیه السلام

کودک دلیر: روزی چند کودک با هم بازی می‌کردند
نزدیک محل بازی آن‌ها چاهی بود که مردم از آن آب می‌کشیدند.
یکی از بچه‌ها از کنار چاه می‌گذشت. پایش لیز خورد و نزدیک
بود به درون چاه سرازیر شود. کودک دیگری با سرعت دوید و او
را گرفت که در چاه نیفتد. مادر بچه دوان دوان آمد و بچه‌اش را
در آغوش کشید و از خوشحالی فریاد زد: آفرین به این کودک
مهربان و سپس روبه مردم کرد و گفت: «بینید این کودک شجاع
چگونه بچه‌ی مرا نجات داد»

همه به کودک دلیر و مهربان آفرین گفتند و از او پرسیدند:
اسم تو چیست؟

گفت: علی

پرسیدند: پسر چه کسی هستی؟

گفت: پسر ابوطالب هستم.

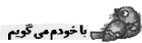
علیرضا رحیمی

رهگذر مهربان

ظهر است. خورشید می درخشد. کوچه‌های شهر مدینه خلوت شده است. چند مرد فقیر، زیر سایه‌ی درختن نشسته‌اند و غذای ساده‌ای می‌خورند.
ناگهان صدای پای آسمی را می‌شنوند. امام حسن - علیه السلام - را سوار بر آن می‌بینند. امام نزدیک و نزدیک‌تر می‌شود. به آن‌ها سلام می‌کند و حالشان را می‌پرسد.
آن‌ها با احترام جواب سلام امام را می‌دهند سپس از او دعوت می‌کنند که سر سفره بنشیند و مهمانشان شود.

امام می‌پذیرد. از اسب پیاده می‌شود و سر سفره می‌نشیند. مردان فقیر از این که مهمان عزیزی مثل امام حسن - علیه السلام - داند، بسیار شاد می‌شوند. امام هنگام رفتن به آن‌ها می‌گوید: «من دعوت شما را پذیرفتم. حالا می‌خواهم شما هم مهمان من شوید و به خانه‌ام بیایید.»
آن‌ها با خوشحالی دعوت امام را قبول می‌کنند و به خانه‌ی او می‌روند.
امام از خانواده‌ی خود می‌خواهد تا برای مهمانان غذای لذیذی آماده کنند.
غذا آماده می‌شود. امام، کتار مهمان‌های خود می‌نشیند و از آن‌ها پذیرایی می‌کند. آن‌ها پس از خوردن غذا از امام تشکر و برایش دعا می‌کنند.

چرا امام حسن - علیه السلام - دعوت مردان فقیر را پذیرفت؟
چرا آن‌ها را به خانه‌اش دعوت کرد؟

درس چهاردهم:

رهگذر مهربان

• توضیحات درس

درس چهاردهم، بیانگر نمونه‌ای از رفتار کریمانه و مهربانی امام حسن (ع)، نسبت به مردم، به ویژه نیازمندان است.

• اهداف درس

- ۱- آشنایی با امام حسن مجتبی (ع)
- ۲- تقویت احساس علاقه و محبت نسبت به امام حسن (ع)
- ۳- تلاش برای آشنایی بیشتر با زندگی و رفتار امام حسن (ع)

• انتظارات

- دانش آموز، طی فرایند آموزش:
- ۱- داستانی را از زندگی امام حسن مجتبی (ع) بیان می‌کند.
 - ۲- نسبت به رفتار امام حسن مجتبی (متناسب با داستان) علاقه نشان می‌دهد.
 - ۳- امام حسن (ع) را انسانی مهربان نسبت به دیگران می‌شناسد.
 - ۴- علاقه‌ی خود را نسبت به امام حسن (ع) ابراز می‌کند.
 - ۵- در مورد رفتار امام حسن (ع) با افراد نیازمند (طبق داستان)، قضاوت و با دوستانش، گفتگو می‌کند.

• مفاهیم کلیدی

امام حسن مجتبی (ع)
مهربانی
کمک به نیازمندان

• مراحل تدریس

پیشنهادهایی برای انتخاب روش تدریس مناسب
الف - بهتر است در بدو ورود به کلاس، به گونه‌ای شوق

و ذوق و علاقه به شنیدن داستان را در بچه‌ها ایجاد کنید.

ب - این بار نیز می‌توانید درس را برای بچه‌ها به صورت یک قصه تعریف کرده و یا آن را از رو بخوانید. همچنین می‌توانید از چند نفر از بچه‌ها (که آمادگی بیشتری دارند) بخواهید از قبل، درس را با دقت بخوانند و در قالب قصه برای بقیه، تعریف کنند. می‌توانید قصه را در قالب قصه‌گویی همراه با نمایش - با همکاری و بازی بچه‌ها - بیان کنید.

باز هم فراموش نکنید که این یک شیوه برای قصه‌گویی است نه نمایش!

• کتاب کار

در کتاب کار این درس، بچه‌ها باید قصه‌ی کتاب درسی را متناسب با تصاویر هر بخش، با زبانی ساده و مخصوص خود بنویسند و داستانی مصور بسازند. نوشته‌های بچه‌ها می‌توانند نشانگر احساسات آن‌ها و ارتباط عاطفی‌شان با شخصیت اصلی داستان (امام حسن) و عمل ایشان باشد.

• ارزش‌یابی

مطابق اهداف درس، تمرین کتاب کار برای آن که بچه‌ها

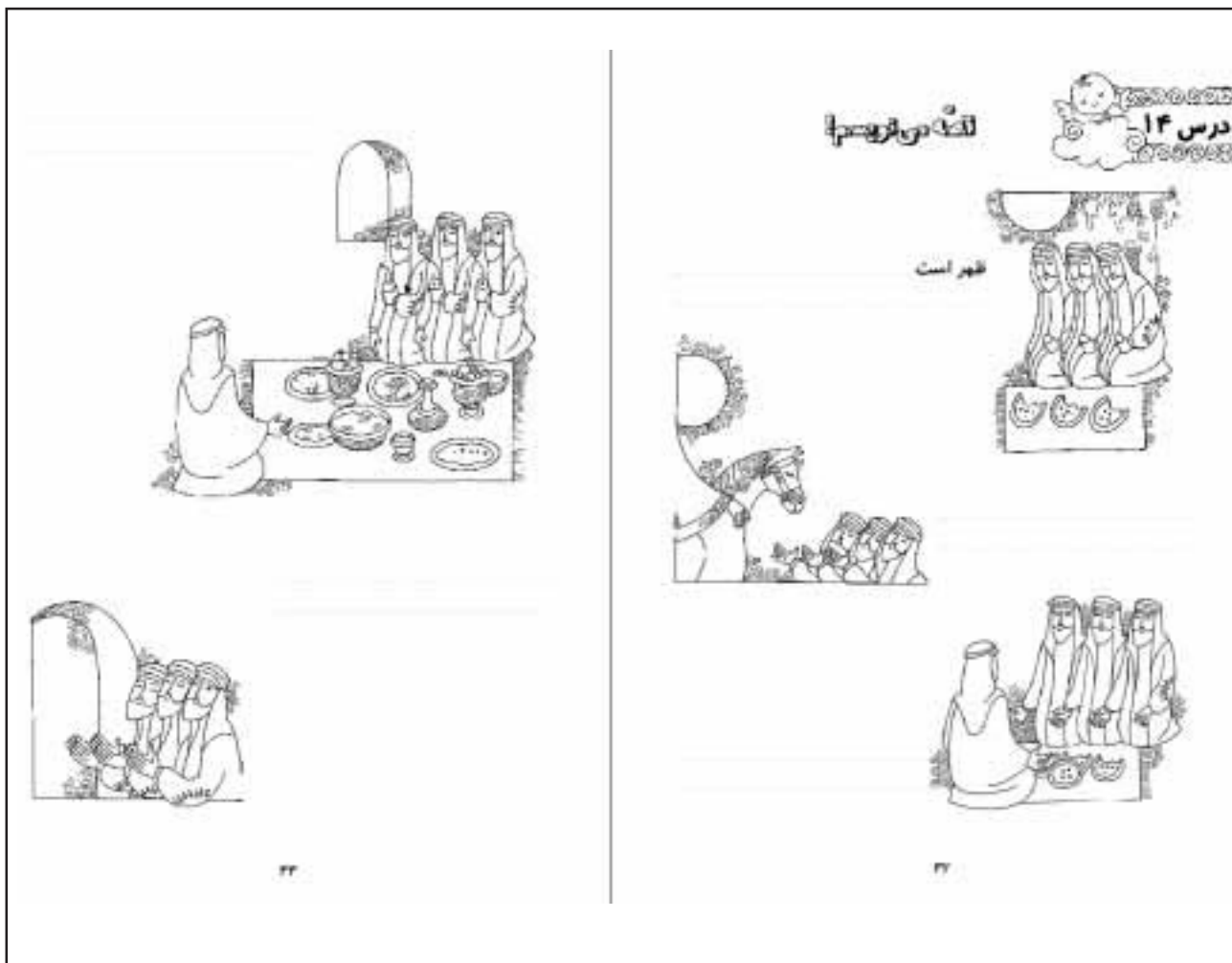
امام حسن مجتبی، دومین امام مسلمانان است. او در یازدهم ماه رمضان در شهر مدینه، در خانه‌ی امیر مؤمنان و فاطمه‌ی زهرا به دنیا آمد. امام حسن بسیار مهربان بود. او در طول زندگی خود، چندین بار تمام ثروتش را میان نیازمندان تقسیم کرد. امام حسن مانند پدرش بازرگوبان و ستم‌گران مبارزه می‌کرد. به همین خاطر سرانجام به شهادت رسید.

بتوانند داستانی را از زندگی امام حسن مجتبی (ع) با زبان و ادبیات ویژه‌ی خود بیان کنند، ابزار مناسبی به حساب می‌آید. اگر امکانات و توانایی‌های شما و بچه‌ها این اجازه را می‌دهد، می‌توانید از بچه‌ها بخواهید به دنبال قصه‌های دیگری از زندگی امام حسن مجتبی (ع) بگردند و آن‌ها را در کلاس (به هر شکلی که مناسب می‌دانید) ارائه بدهند.

برای سنجش میزان علاقه‌ی بچه‌ها و تلقی آنان نسبت به امام حسن مجتبی (ع) و رفتار اجتماعی ایشان، می‌توانید همانند درس‌های گذشته قضاوت بچه‌ها را درباره‌ی عملکرد امام و رفتار ایشان در قالب پرسش و پاسخ کلاسی و یا بحث گروهی، جویا بشوید.

برای ارزش‌یابی این درس نیز باید بیش از هر چیز بر احساسات بچه‌ها و تلقی و جهت‌گیری آنان توجه شود.

علاوه بر نکات مورد نظر معلم، مواردی که در ارزش‌یابی آموخته‌های دانش‌آموزان از این درس، کمک خواهند کرد، عبارتند از:

- ۱- مشارکت فعال دانش‌آموز در بیان خاطرات و تجربیات خود از روزه و هنگام افطار
- ۲- گفتگو و قضاوت درباره‌ی رفتار حضرت علی (ع) و

خانواده‌ی ایشان با مرد نیازمند

- ۳- بیان احساس خود در مورد عمل حضرت علی (ع) و خانواده‌ی ایشان، در قالب نوشته‌ای کوتاه
- جدول هدف - فعالیت این درس، نمونه‌ای از فعالیت‌های مورد نظر و ارتباط آن‌ها را با اهداف، از یک سو و با حوزه‌های فرایند یاددهی - یادگیری از سوی دیگر، مشخص می‌کند.

اهداف: دانش‌آموز.....	طبقات و حوزه‌های فرآیند یاددهی - یادگیری فعالیت‌ها: دانش‌آموز.....	درک مفاهیم	کسب مهارت‌ها	به‌کارگیری مفاهیم و مهارت‌ها	تحلیل نقادانه و سازماندهی ایده‌ها
- مهربانی امام حسن علیه‌السلام را درک می‌کند.	- داستانی از زندگی امام حسن مجتبی (ع) بیان می‌کند.			*	
	- داستان را با زبان خود بازنویسی و داستان مصوری از آن تهیه می‌کند.			*	
- علاقه‌ی خود را نسبت به امام حسن علیه‌السلام ابراز می‌کند.	- در مورد رفتار امام حسن (ع) با افراد نیازمند (طبق داستان)، قضاوت و با دوستانش، گفتگو می‌کند.				*

● دانستنی‌های معلم

۱- یک داستان مناسب از کودکی امام حسن و امام حسین علیهما السلام

معلمان کوچک: ظهر بود صدای اذان می‌آمد. پیرمرد خود را آماده‌ی نماز جماعت می‌کرد. او مشغول وضو گرفتن بود. اما راه و رسم صحیح آن را نمی‌دانست.

دو کودک خردسال وارد حیاط مسجد شدند. آن‌ها نیز می‌خواستند نماز بخوانند، لباس‌هایشان تمیز و خوشبو و موهایشان پاکیزه و شانه شده بود.

دو پسر متوجه اشتباه پیرمرد شدند و فهمیدند که او درست وضو نمی‌گیرد.

شاید بهتر بود چیزی به او نمی‌گفتند و او را به حال خود می‌گذاشتند. ولی نه، باید او را متوجه اشتباهش می‌کردند.

اما چگونه؟

باید به او می‌گفتند که اشتباه می‌کند؟

او پیرمردی کهنسال بود و آن‌ها کودکانی خردسال، آیا می‌توان با مردی با تجربه، این‌گونه سخن گفت؟

فکری به خاطرشان رسید.

آستین‌ها را بالا زدند و شروع به گفتگو با همدیگر کردند: «وضو گرفتن من صحیح است، حاضرم به تو ثابت کنم.»

: «نه این من هستم که بهتر از تو وضو می‌گیرم.»

: «هیچ این‌طور نیست وضو گرفتن تو اشتباه است.»

و آرام‌آرام به پیرمرد نزدیک شدند.

: «آقا برادرم می‌گوید وضو گرفتن او از من بهتر است.»

: «همین‌طور است من خیلی خوب وضو می‌گیرم.»

: «خواهش می‌کنم شما قضاوت کنید. ببینید کدامیک از

ما بهتر وضو می‌گیرد.»

پیرمرد قبول کرد و دو کودک مشغول وضو گرفتن شدند.

پیرمرد دید هر دو آن‌ها شبیه به هم و بدون اشکال وضو

می‌گیرند. او هوشیار بود و خیلی خوب منظور آن دو کودک را فهمید.

این بود که با مهربانی به آن‌ها گفت: «عزیزان من، وضوی هر دوی شما درست است. این من هستم که وضویم اشکال دارد. من به اشتباه خودم بی‌بردم و اکنون فهمیدم که چگونه باید وضو بگیرم.»

آن‌گاه از آن‌ها خواست تا نامشان را بگویند.

برادر بزرگتر گفت: «اسم من حسن است. این هم برادرم حسین است. ما فرزندان علی و فاطمه هستیم.»

اشک در چشمان پیرمرد حلقه زد. او پدر و مادر آن دو کودک را خوب می‌شناخت. پیرمرد کودکان را بوسید و گفت:

«آفرین به شما و درود به پدر و مادر شما»

دو برادر از پیرمرد خداحافظی کردند و برای خواندن نماز آماده شدند.

علیرضا رحیمی

۲- یک داستان مناسب دیگر از امام حسن علیه السلام

روزی امام حسن علیه السلام در باغی مشغول غذا خوردن بود. سگی در مقابلش ایستاد و به او نگاه کرد.

امام لقمه‌ای در دهان خودش می‌گذاشت و لقمه‌ی دیگری را جلوی سگ می‌انداخت. سگ آن را می‌خورد و برای تشکر دمش را تکان می‌داد و صدا می‌کرد و دوباره به آن حضرت نگاه می‌کرد و امام دوباره لقمه‌ای جلوی سگ می‌انداخت.

مردی از آن‌جا می‌گذشت. جلو آمد و گفت: «اجازه بدهید

این سگ را بزنم و از شما دور کنم تا به راحتی غذا بخورد.»

امام فرمود: «نه این کار را نکن. این حیوان را خدا آفریده است. خدا او را دوست دارد. من از خدا خجالت می‌کشم که غذا و نعمت او را بخورم و به این حیوان که آفریده‌ی خداست

چیزی ندهم.»

علیرضا رحیمی